

La ciutat de l'exili

L'IVAM ja no hi pinta res en els circuits de l'art

VE DE LA PÀGINA 1

Es fa el silenci. La quietud en aquell estudi és absoluta: tan sols la seua gata Missy miola, potser de fred. Així i tot li dic que la seua argumentació no em convenç del tot, que és una llàstima tindre aquella vista privilegiada del Botànic i no emprar-la. Però les opinions de Francisca Mompó són fermes i cauen com uns martells: "No t'enganyes. El pintor ha d'anar a la font! D'on estàs tu no et vindrà res. Jo no tinc res a descobrir en el carrer del Túria! Això és una visió idealista de l'art... Els pintors som carnassa de catàleg, sempre busquem l'auxili de les avantguardes. Després ho dus al teu registre. El treball d'un pintor és de corredor de fons, és un llarg procés de maduració, que va entenent quins són els grans èxits de l'avantguarda artística del moment i estirant el fil". Em resistisc una mica al seu argument i li trac els noms de Cézanne, dels impressionistes, de Morandi, que van fer d'allò local un tema universal. "Podria ser", em replica Francisca, poc convençuda. "Podria pintar els casaments al Botànic, els

vellets que descansen i enraonen en els bancs assolellats, les cuidadores de xiquets, els arbres i les flors... Ara en el Thyssen hi ha una exposició sobre Fantin-Latour, esplèndida. Picasso i els cubistes foren els seus grans enemics, l'afonaren per complet, però ara es recupera la seua obra, es torna a valorar. Aquesta és la grandesa de l'art, que està sotmes a un revisionisme constant. Alguns grans artistes són oblidats i uns altres, miraculosament recuperats. No dic que s'oblidi algun dia Picasso, això no. Picasso és millor que Velázquez!".

Veig Francisca una mica inquieta, com si volguera dir-me alguna cosa que no acaba d'expressar. Per fi es decideix: "El que passa és que actualment l'art ha pres uns camins que resulten una mica desconcertants... He visitat el Reina Sofia aquests dies passats de Nadal i tan sols hi havia tres artistes de tall més clàssic: Carmen Iglesias, Miquel Barceló i Ferran García Sevilla, que em sembla, aquest últim, i tot siga dit, espantós. Tota la resta eren propostes des del videoart, o des de

l'art amb ordinador... És fa molt dur de veure! Tanmateix, crec que és una moda i que no faran desaparèixer el llenç, ni el pin-

zell. Per més que ho intenten gent com Manuel Borja-Villel o Vicent Todolí! Que, d'altra banda, crec que són molt llestos!".

Li pregunte com veu l'art a València i les seues opinions també són dures: "Aquesta és la ciutat de l'exili. València dona poc de

MANUEL BAIXAULI Escriptor

"Som actors efímers d'una pel·lícula sense fi"

ADOLF BELTRAN, València

Manuel Baixauli (Sueca, 1963) és un escriptor capaç de prendre's la molèstia d'agrair a un lector una crítica negativa, perquè el fa pensar i l'ajuda a millorar la seua obra. Potser això passa perquè han estat pocs i matisats, enmig d'una mar d'elogis, els retrats que ha rebut la seua novel·la fascinant *L'home manuscrit* (2007), llibre multipremiat, llegit i comentat amb admiració en un àmbit, el de la literatura en llengua catalana, que no sovinteja aquestes efusions. O potser és conseqüència d'una predisposició perfeccionista davant d'un ofici que viu apassionadament. Siga com vulga, Baixauli, que també és pintor, trau ara a les llibreries *Espiral* (Proa), una col·lecció de relats breus que havia publicat l'any 1998 i que ha reescrit per fer encara més colpidores les imaginacions que s'hi despleguen.

Pregunta. Reescriure *Espiral* és una manera d'alleugerir la pressió per l'èxit de *L'home manuscrit* i donar-se temps per a la pròxima novel·la?

Resposta. No, no

n'és aquest, el plantejament. He reescrit *Espiral*, bàsicament, perquè em feia il·lusió. Molts lectors de *L'home manuscrit* el buscaven a les llibreries i no el trobaven, estava exhaurit. Me'l vaig mirar i, a banda de trobar-hi defectes formals, propis d'una *opera prima*, l'essència dels contes em semblà viva. Rellegint-los i reescriuint-los, al cap de dotze anys, m'he tornat a emocionar i a divertir.

P. Estaria d'acord a reconèixer que *Espiral* és un recull de relats plens de fantasmes?

R. Fantasma sona a literatura gòtica, i *Espiral* no va per aquest camí. Els contes parlen d'una cosa tan real com és que els nostres avantpassats, i la seua empremta, estan presents en la nostra vida quotidiana: en els nostres pensaments, en els objectes, els edificis i els carrers que ens envolten... Nosaltres, com ells, som ac-

tors efímers d'una pel·lícula sense fi. La meua visió de la mort no és gòtica, sinó en la línia melancòlica, lluminosa, del *Rèquiem* de Fauré.

P. S'identifica amb la idea que a vostè l'interessa la metaliteratura?

R. Tinc al·lèrgia a aquestes paraules, a aquestes etiquetes. Com que me la penjaven damunt i no sabia exactament què volia dir, la vaig buscar en el diccionari. I..., sorpresa!: no apareix en cap diccionari, és una paraula fantasma. M'interessen, m'obsessionen, la literatura i l'art en general, amb el "meta" davant o no.

P. La vida i els llibres són la mateixa cosa?

R. La vida són moltes més coses, a banda dels llibres, però no em fa gràcia imaginar una vida

sense llibres. Tampoc no m'interessen els llibres en què no batega la vida.

P. La seua escriptura es fa més complexa o més depurada? Quina pensa que és l'evolució del seu estil?

R. Crec que evolucione vers una forma més depurada i, alhora, vers un contingut més subtil, menys obvi. La prosa que somie té el nervi, l'harmonia i el misteri d'un foc. Voldria assolir, mentre escric, la seducció hipnòtica del foc.

P. Hi ha un aspecte visual molt evident, en la seua literatura, a l'hora de construir els escenaris. Influència de la seua faceta de pintor?

R. És possible. Jo no sóc un intel·lectual, sinó un imaginari. *Espiral*, per exemple, és un inventari d'imaginacions. Mai no he partit d'una idea, en els contes, sinó d'una imatge. Les idees van a remolc de les imatges.

P. En quin llibre està immers en aquest moment? Què llig i què escriu ara?

R. Acabe de llegir dues novel·les situades en manicomis: *Els espectres*, d'un rus anomenat Andréiev, i *Sophia*, d'un cert Thubron, anglès. Ara mateix estic immers en el primer manuscrit d'una novel·la. N'havia fet un esquema, per orientar-me, però les paraules han pres un camí molt diferent i ara avança a les palpentes. Ignore què escriuré demà. En tot cas, serà un llibre manicomial.

P. Una vegada José Saramago li va donar un consell: "No tingues pressa. No perdes el temps". L'ha seguida, aquesta recomanació?

R. I tant! La pressa, d'una banda, i la peresa, de l'altra, són dos enemics mortals de l'art.

L'escriptor Manuel Baixauli fotografiat en un carrer de València. / JESÚS CÍSCAR